

Teoretická a pracovní hypotéza - 1. Povinný úkol

1) Sociologie

Míra sociální kontroly v sousedství a charakter tohoto sousedství

Teoretická hypotéza:

Charakter sousedství je závislý na míře sociální kontroly v tomto sousedství.

Indikátory charakteru sousedství:

- počet obyvatel, hustota obyvatel, intenzita a funkčnost interakcí v rámci sousedství, hmotné (stavební, geografické) a sociální (sociální skladba obyvatelstva) odlišení od okolních jednotek stejného typu, velikost sídla (funkce a význam sousedství bude jiný v hlavním městě, okresním městě či na vesnici), funkce sídla (krajské město, či malá vesnice bez jakéhokoliv úřadu), doba trvání sousedství (vesnice existující po staletí či novodobá sídliště), charakter zástavby (paneláky či cihlové domy) aj.

Indikátory pro měření míry sociální kontroly v sousedství:

- používané mechanismy sociální kontroly jako tabu, obřady, rituály, veřejné mínění včetně pomluv, instance náboženství, politiky, práva, stát a masmédiá; intenzita pomluv, klepů, veřejných schůzí; dodržování zákonů, vyhlášek; chození do kostela; dodržování nepsaných norem aj.

Praktická hypotéza:

Míra sociální kontroly v sousedství, konkrétně míra používání pomluv jako nástroje sociální kontroly je závislá na intenzitě a funkčnosti interakcí v rámci tohoto sousedství.

2) Psychologie

Konformismus k mínění skupiny a míra, v níž je skupina pro jedince referenční

Teoretická hypotéza:

Konformismus k mínění skupiny záleží na míře, v níž je daná skupina pro jedince referenční.

Indikátory pro zjištění míry, v níž je skupina pro jedince referenční:

- forma skupiny - pracovní skupina, politická strana, církev, rodina, aj.
- status jedince, zda jde o status připsaný (dědictvím), získaný (vlastním úsilím), status sociometrický + ukazatele statusu jedince jako prestiž, profese, příjem, vzdělání, životní styl, bydliště, krása, aj.
- zda je či není jedinec členem skupiny
- prestiž skupiny, soudržnost skupiny, vedení skupiny (demokratické x autoritativní), rozhodování ve skupině aj.

Indikátory pro měření míry konformity k mínění skupiny:

- souhlas s názory skupiny, projevování vlastních odlišných názorů, spolupráce jedince se skupinou, jedinec individualista nebo týmový hráč aj.

Pracovní hypotéza:

Konformismus jedince k mínění skupiny závisí na stylu vedení skupiny.

Literatura:

- Jandourek, J. 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál
- Linhart, J. 1996. *Velký sociologický slovník. 1., A-O*. Praha: Karolinum
- Sociologický ústav (Akademie věd ČR). 1996. *Velký sociologický slovník. 2, P-Ž*. Praha: Karolinum
- Katedra sociologie FSS. *Metodologie sociálních věd*. Brno: MU v Mrně

Hodnocení:

První část úkolu jste vypracovala velmi dobře. Je zde zmíněna řada indikátorů, které by bylo možno měřit. Bylo by jen potřeba je lépe strukturovat.

Poznámky:

1. Teoretická a pracovní hypotéza jsou nejasně vymezeny. Teoretická hypotéza zní **Charakter susedství je závislý na míře sociální kontroly v tomto susedství**. Nezávisle proměnnou je zde míra sociální kontroly která ovlivňuje charakter susedství. Pracovní hypotéza **Míra sociální kontroly v susedství, konkrétně míra používání pomluv jako nástroje sociální kontroly je závislá na intenzitě a funkčnosti interakcí v rámci tohoto susedství**. je postavena podle opačného modelu, kde míra sociální kontroly závisí na charakteru susedství. Nezávisle proměnnou je zde charakter susedství. Obě dvě varianty by bylo možné zkoumat. Například komunita, která přichází na nové místo, aby zde žila (např. osadníci v Americe), by si mohla vytvořit charakter susedství podle vlastních pravidel. Naopak sociální kontrola mezi lidmi, kteří se stěhují do nově postaveného sídliště, bude záviset na charakteru bydliště.
2. Mezi indikátory charakteru susedství jste dobře naznačila dimenze susedství. Pro přehlednost metodologické části výzkumu by bylo třeba oddělit část, v níž by byl vymezen pojem „susedství“, jak jej vnímáte, jeho obsah. V tom by vám také mohla pomoci operační definice (viz Disman, 1993: 79-82). Dále je třeba vymežit dimenze susedství. Vy sama jste naznačila
  - geografickou (charakter zástavby - paneláky či cihlové domy), fyzickou podobu místa, velikost sídla)

- sociální (sociální skladba obyvatelstva, odlišení od okolních jednotek stejného typu, síť sociálních vztahů)

- funkční (krajské město, či malá vesnice bez jakéhokoliv úřadu)

- časovou (vesnice existující po staletí či novodobá sídliště)

- historickou aj.

Indikátory lze pak vyjmenovat ilustrativně pro každou dimenzi nebo se zaměřit pouze na jednu z nich, která vás zajímá. Vzhledem k množství indikátorů je druhá možnost vhodnější. Pokud budeme vycházet v předpokladu, že míra sociální kontroly je závislá na charakteru sousedství, indikátory měření sociální kontroly můžeme směřovat např. pouze k sociální dimenzi sousedství.

Sociální kontrolu pak můžeme vnímat institucionálně, jako působení oficiálních institucí (veřejných schůzí, vymáhání dodržování zákonů, vyhlášek), nebo jako výsledek vztahů mezi konkrétními lidmi (dodržování nepsaných norem; tabu, obřady, rituály, veřejné mínění včetně pomluv, intenzita klepů). V této souvislosti by pak zúžení pohledu ve výzkumu bylo výsledkem definice pojmu sociální kontrola.

4. Pracovní hypotéza by pak zněla:

Čím intenzivnější jsou vztahy mezi sousedy, tím vyšší je míra používání pomluv jako nástroje sociální kontroly.

Nebo: míra používání pomluv jako nástroje sociální kontroly je závislá na funkčnosti interakcí v rámci sousedství.

V druhém úkolu by bylo opět třeba vymezit zkoumané pojmy a jejich dimenze.

S pozdravem

Daniela Ryšavá